IZ NAŠIH KRAJEV

Preizkus največje sončne elektrarne z dvoosnim sledilnikom – Dokumentacijo za odprtje 600-kilovatne sončne elektrarne na strehi poslovnega obrata in na zemljišču ob njem (na fotografiji) so v Dobovi uspeli pridobiti v dobrih štirih mesecih. Fiksni sončni moduli na strehi (moč 150 kilovatov) bodo na kvadratni meter predvidoma proizvedli vsaj 30 odstotkov manj električne energije kot moduli na dvoosnih sledilnikih na tleh (moč 450 kilovatov). Elektrarna naj bi vsako leto proizvedla približno 750.000 kilovatnih ur električne energije. Ob subvencionirani ceni, ki trenutno znaša okoli 30 centov na kilovatno uro, se bo podjetju 1,7 milijona evrov vredna investicija povrnila v petih do sedmih letih. FOTO JANOŠ ZORE

Sončne elektrarne na deponijah za državo predrage

Družinsko podjetje odprlo sončno elektrarno s premičnimi moduli, ki so za tretjino učinkovitejši od navadnih – Moč elektrarn na deponijah potencialno podobna moči spodnjesavske verige – Ministrstvo projektu ni naklonjeno zaradi omejenih sredstev za subvencije

Dobova – V dobovskem podjetju Ključavničarstvo Deržič so lani razvili dvoosni sledilnik sonca, ki omogoča postavitev sončnih elektrarn na neutrjena zemljišča, kot so zaprta odlagališča smeti. Družinsko podjetje je svojo prvo sončno elektrarno letos nameravalo postaviti na dveh nekdanjih odlagališčih v Dobovi, z idejo o verigi elektrarn na zaprtih deponijah po Sloveniji so poskušali navdušiti ministrstvo za gospodarstvo. V obeh primerih so bili neuspešni. Lastništvo zemljišč v Dobovi je za zdaj neurejeno, država pa sredstev za izdatnejše subvencioniranje proizvodnje elektrike iz sončnih elektrarn nima.

V dobovskem podjetju bi radi kupili 5,5 hektara zemljišča, na katerem sta dve zaprti deponiji, in na degradiranem območju postaviti dve sončni elektrarni s skupno močjo 2,5 megavatov. Toda ker se v zadnjih desetletjih za lastništvo zemljišč s smetmi ni ogreval nihče in je lastništvo parcel neurejeno, so se v dobovskem podjetju odločili, da prvo sončno elektrarno z močjo 600 kilovatov postavijo na lastnem dvorišču. Testno so jo zagnali včeraj.

»To ne pomeni, da odstopamo od ideje o namestitvi sončnih modulov na deponijah v Dobovi,« je povedal **Rudolf Deržič**, direktor podjetja, ki se primarno ukvarja z izdelavo vrat: »Po naših ocenah je v Sloveniji od 450 do 500 hektarov zemljišč z zaprtimi deponijami.«

Ekonomistka v podjetju **Anja Deržič** ocenjuje, da »bi bil sistem sončnih elektrarn na zaprtih slovenskih deponijah po moči primerljiv z verigo šestih spodnjesavskih hidroelektrarn (moč dobrih 200 megavatov).«

Slovenija bi za dosego projekcije dobovskega podjetja ob trenutni letni omejitvi subvencij za novo instalirane sončne elektrarne – moč subvencioniranih sončnih elektrarn se lahko vsako leto poveča samo za pet megavatov –, potrebovala več kot 40 let.

200 MW
bi bila lahko skupna moč verige sončnih elektrarn, nameščenih na 450 do 500 hektarih zemljišč z zaprtimi deponijami po Sloveniji

Rudolf Deržič je zato v pismu direktorju direktorata za energijo na gospodarskem ministrstvu Janezu Kopaču predlagal, da naj država območja zaprtih deponij izloči iz obstoječe letne kvote.

Janez Kopač je marca odgovor poslal v tednu dni, a v njem zapisal, da se s predlaganim ne strinja. Država namreč s kvotami kontrolira rast novih sončnih elektrarn, ki zahtevajo drago subvencioniranje. »Pričakujem, da bo razvoj tehnologije in posledično padec cene za nakup potrebne opreme z leti pripeljal do tega, da bodo tovrstne omejitve vse manj primerne in celo do tega, da subvencije sploh ne bodo več potrebne,« je menil Kopač: »Takrat bodo še kako zanimive prav opuščene deponije, opuščeni kamnolomi in druga degradirana območja.«

Janoš Zore

Pridobitev ob prazniku občine Ajdovščina

Prvi mladinski hotel v Vipavski dolini

Ajdovščina – Hotelu, avtokampu in manj kot desetim ponudnikom prenočišč se bo v ajdovski občini pridružil še mladinski hotel. Vipavska dolina tovrstnih turističnih kapacitet do zdaj ni imela. Pridobitev bodo odprli jutri, ob 16. uri, v Palah v sklopu praznovanja današnjega občinskega praznika. Denar za skoraj 1,35 milijona evrov vredno naložbo – poleg omenjenega hotela namreč odpirajo še mladinski center – sta med drugim prispevali Evropska unija in ministrstvo za šolstvo, zato v Ajdovščini pričakujejo tudi ministra za šolstvo Igorja Lukšiča.

Mladinski hotel v Ajdovščini – Pomembna pridobitev ne bo samo za Ajdovce, ampak za celotno Vipavsko dolino. FOTO KATJA ŽELJAN

Ajdovski občinski svet je začetek prve faze projekta potrdil leta 2009, aprila lani je sprejel še odločitev za izvedbo njegove druge faze. Vrednost naložbe znaša skoraj 1,35 milijona evrov: od tega je Evropa prispevala 680.000 evrov, ministrstvo za šolstvo in šport 120.000, preostanek v vrednosti 544.000 evrov pa so zagotovili iz občinskega proračuna.

18–24 €
na noč bo predvidoma cena prenočišča

Objekt je zasnoval arhitekt Janko Rožič, z mnogimi lesenimi in kamnitimi detajli ter dvokapno korčno streho pa spominja na tradicionalno vipavsko hišo. V njej bodo svoje prostore dobila mnoga mladinska društva, zdaj nastanjena v že dolgo pretesni Hiši mladih na območju nekdanje vojašnice Srečka Kosovela. Prepotrebna pridobitev so tudi nove turistične kapacitete. Novih 50 postelj je v več sobah: ena je dvoposteljna, v dveh so po štiri postelje, v naslednjih dveh je še po osem ležišč, v največji spalnici pa bo lahko prespalo 25 oseb. »Cene prenočišč mora potrditi še svet zavoda, a po naših ocenah bodo med 18 in 24 evri na noč brez zajtrka,« je povedal **Matej Likar**, vodja mladinskega centra, v sklopu katerega bo deloval mladinski hotel.

Zadnji bo po Likarjevih besedah zaživel 23. maja v sklopu Tedna mladih, ko bodo na Ajdovskem pripravili številne prireditve. Mladinski hotel se sicer nahaja na izhodišču številnih kolesarskih in pohodniških poti, v njem pa čakajo tudi na organizatorje konferenc, prireditev, razstav ali družabnih srečanj, saj ima tudi opremljeno koncertno in konferenčno dvorano, galerijo ter večnamensko sobo in učilnico. Priročen prireditveni prostor z odrom je tudi na prostem.

Katja Željan

Ajdovska občinska priznanja

Znani so prejemniki najvišjih priznanj občine, ki jih bodo podelili danes ob 18. uri v Dvorani prve slovenske vlade v Ajdovščini. Naziv častnega občana bodo podelili dr. Evgenu Bavčarju za umetniško ustvarjanje ter pisano in govorjeno besedo, s katero prispeva k zavedanju moči posameznika, skupnosti in naroda ter za pomoč pri prepoznavnosti domačega kraja in občine po svetu. Petomajski priznanji bosta šli v roke Antonu Kreševcu in Prostovoljnemu gasilskemu društvu Selo, občinski priznanji pa bosta dobili Osnovna šola Šturje in Društvo vokalna skupina Grlica Budanje. Spominsko priznanje bo prejel Edvard Lorencon, ki je s svojim delom pomembno pripomogel k razvoju letalstva v Ajdovščini. Zbrane bosta nagovorila župan Marjan Poljšak in ministrica za obrambo Ljubica Jelušič.

Za nekdanjo proizvodnjo salam se zanimata Alpika in kmetijska zadruga

Mipov obrat bi kupili, če se jim ne bo treba seliti

Župan Brežan zatrjuje, da občina ne bo odgnala mesnopredelovalne dejavnosti – Stečajnega upravitelja moti gradnja stanovanjskega objekta

Tolmin – Za nakup nekdanjega Mipovega obrata v Tolminu se zanimata zdajšnji najemnik, družba Alpika, in tamkajšnja kmetijska zadruga. Morebitna kupca hočeta od občine zagotovilo, da na tem tolminskem obrobju najmanj 20 let ne bo spreminjala namembnosti, saj novi občinski prostorski načrt dolgoročno predvideva stanovanjsko ureditev območja. Mipov stečajni upravitelj Miroslav Benedejčič je medtem vložil pritožbo na gradbeno dovoljenje za stanovanjski blok, ki ga namerava Gorica Leasing postaviti v neposredni bližini obrata.

V tolminski kmetijski zadrugi niso hoteli podrobneje pojasniti skupnih načrtov z Alpiko. »Gre za poslovne poteze, ki še niso za javnost. Vsekakor pa je vse, kar se dogaja s tem objektom, za nas zanimivo,« je vendarle povedal direktor zadruge **Niko Maver**. Po naših informacijah nameravata morebitna kupca odkupiti poslovni objekt nekdanjega Mipovega obrata salame, ki je ocenjen na štiri milijone evrov. Stečajni upravitelj bo zbiranje neobvezujočih ponudb končal predvidoma prihodnji mesec.

Zadruga in Alpika zdaj od občine zahtevata zagotovilo, da bosta lahko dejavnost opravljali dolgoročno. Interesenta za obrat bi rada nadaljevala mesno predelavo in tudi na novo zaposlovala. »Dolgoročna vizija razvoja območja je res stanovanjska gradnja, vendar to ne pomeni, da bomo zdaj uničevali proizvodnjo dejavnost. Občina bo pobudi zato ugodila,« je zatrdil tolminski župan **Uroš Brežan**. Občinski svet je namreč ob sprejemanju prostorskega načrta sklenil, da mora omenjeno območje ob Tolminki urejati podrobni prostorski načrt, do takrat pa se lahko zdajšnje dejavnosti nadaljujejo in zanje tudi pridobijo nova gradbena dovoljenja. »To pomeni, da se bo lahko proizvodnja nemoteno odvijala naprej. Če bosta zainteresirana kupca postala lastnika obrata, ne vidim možnosti, da bi podrobni prostorski načrt sploh sprejemali,« je povedal župan.

Stečajni upravitelj Mipa **Miroslav Benedejčič** je opozoril, da je občinska odločitev ključna za celostno prodajo objekta, saj bi v nasprotnem primeru morali nekdanji obrat prodajati po delih. »To je za stečajnega upravitelja nemogoč položaj. Območje je bilo od vedno nekakšna industrijska cona, zdaj pa bi na tem mestu gradili stanovanjske bloke, kot da v Tolminu manjka boljšega prostora. Tako prehajamo v položaj, da si lahko občinske poteze razlagamo kot izgon dejavnosti,« je poudaril Benedejčič.

Stečajni upravitelj meni, da bo skorajšnja gradnja stanovanjskega bloka v Lavričevi ulici moteča za morebitne investitorje v mesnopredelovalno proizvodnjo. »Blok bi stal neposredno za ograjo obrata. Takoj bi začele deževati pritožbe, zato bi se morala dejavnost prej ali slej umakniti,« je povedal Benedejčič, ki se je zaradi tega tudi pritožil na izdano gradbeno dovoljenje.

Blaž Močnik

Mipovega stečaja (še) niso občutili

Po Mipovem propadu je poslovne prostore kot najemnik poleti leta 2009 prevzela družba Košaki, vendar so se Štajerci zaradi poslovnih težav umaknili iz Tolmina. Proizvodnjo je kmalu nadaljevala zdajšnja najemnica Alpika. »Tolmin stečaja Mipa ni občutil. Če občina ne bo dovolila nadaljevanja te dejavnosti, bodo delavci že jutri na zavodu,« je opozoril Mipov stečajni upravitelj Miroslav Benedejčič.

Mipov nekdanji obrat v Tolminu – Morebitna kupca ga nameravata odkupiti, ocenjen je na štiri milijone evrov. Od občine hočeta zagotovilo, da na tem tolminskem obrobju najmanj 20 let ne bo spreminjala namembnosti, saj novi občinski prostorski načrt dolgoročno predvideva stanovanjsko ureditev območja. FOTO BLAŽ MOČNIK

Zasavska hvalnica norosti

Polona Malovrh

Sedimo, mile, in uživajmo

Grožnjan. Eno najbolj prijaznih mestec hrvaške Istre, ki turiste privlači s slogani v stilu »kjer se lilije stegujejo proti soncu«, Grožnjan, torej, ali bolje njegovo bližino, si je za počitniško domovanje izbral tudi kanibal Hanibal iz jagenjčkov, ki včasih tudi umolknejo, sam slavni Anthony Hopkins. Mestece umetnikov z vinogradi in oljčnimi nasadi, ki ga sosedje Hrvati ljubkujejo z »našo malo Toscano« – le da se vanjo (še) ne valijo kolone turistov – je sira Hopkinsa tako očaralo, da si je malce ven iz grožnjanskega raja kupil vilo. Ker mi je bolj kot opravljanje pri srcu – kako je že temu rekel Julio Cortazar? – višja oblika klepetanja (tudi Anthony je navsezadnje nekaj višjega: plemič, sir), naj povem, da še domorodci iz Grožnjana ne vedo točno, v kateri smeri je njegova vila: ali malo bolj proti slovenski meji ali malo bolj stran od nje. Da se vsevprek hvalijo, jim zadošča že to, da jo je kupil »holivudar« plemiškega naziva, da je za kvadratni meter odštel tri tisočake plus DDV, in da je za kakšnih 500 kvadratov odštel približno milijon in pol. Je pa možakar zadnje čase močno shujšal, tako da je vprašanje, ali bi ga človek kar tako prepoznal, vedo povedati, če naletijo na kakšnega preveč radovednega turista. Jelinčičev poslanec Bogdan Barovič bi zdajle s sredincem potegnil desno spodnjo veko navzdol; vsaj nekoč sem ga videla to narediti. Pomeni pa toliko kakor »itak«. Torej: itak! Jaz, ki sem videla vse, tudi najbolj surove sirove filme, pa da ga ne bi prepoznala zaradi nekaj kilogramov manj? Še prej! Mimogrede: nič nisem imela proti temu, da je samo moškim jedel lička, saj to ne redi; nisem pa mogla prebaviti, ko je v nekem drugem filmu neumorno rinil v Nicole Kidman, sploh, ker v tem filmu ni bil več Hanibal, no, kanibal, ampak le še osamljeni profesor ... A bodi dovolj Cortazarjeve nižje oblike klepetanja. Na kratko: v Grožnjanu so prepričani, da se ne splača iti iskat Anthonyjeve vile, ker je to, ali trto obrezuje in oljke okopava malce bližje našemu Jorasu ali malce dlje od njega, za turizem nepomembno. Zato: sedi, mila, in uživaj ... In se drži napotka božanske Zse Zse, ki je rekla, da se z moškimi nima smisla prepirati. Tako ali tako nimajo prav.

Nakar – turizem po zasavsko. Slišim, da se v Lafarge Cementu navdušujejo nad novim projektom po imenu industrijski turizem. V južnem delu cementarne bo park in v njem mini muzej ali t. i. četrta točka industrijske poti po tovarni. Me prav zanima, katera točka bo peč. Kajti, ko je bil direktor Lafargea še Franci Blaznek, zdaj drugi mož Rudnika in menda bodoči prvi mož TET, je bila peč še zlasti pomembna strateška točka. Mi je rekel nekoč Aco, da, glej, tu notri se speče vsaka, še tako huda kokoš, ki pride mimo ... Kako sem si oddahnila. Aco dokazano ni kanibal. Si zamislite, da bi namesto kokoš rekel – po trbovsko, pač – baba. In me hotel pojesti. To bi frčalo perje s – petelinov, ki znajo med vsemi (ne)mogočimi talenti vselej tudi očarati. Če vprašate mene, je zato začetnik zasavskega industrijskega turizma nedvomno Aco. Kajti pod Icijem, Acovim naslednikom Iztokom Virantom, je bolj kot industrijski cvetel žurnalistični turizem. Virant je vpeljal zajtrke z novinarji – brez prenočitev seveda, strateška točka, kjer si lahko posedel, pa je bila njegova pisarna. Čisto na vrhu zadnja vrata levo. S teh zajtrkov se najbolj spominjam grozdja. V obliki kozjih seskov je bil. Tako daleč od grozdov z grožnjanskih trt in tako blizu grožnjam z novinarskim razsodiščem ...

Sem izvedela, da je tudi zagorski župan Matjaž Švagan te dni opravil turistični obisk. Mudil se je pri severnih sosedih. Ko je stal tam nekje pri Vrbskem jezeru, je menda obžaloval le to, da takrat, ko so se še borili za meje, ni bilo zraven Zagorjanov. Ker bi bilo v tem primeru Vrbsko jezero gotovo – zagorsko, je blažen ugotovil. Glede industrijskega turizma le še to: podpira ga tudi poslanec Barovič, in sicer destinacijo TET. Mi je zaupal, da se edini bori za obstoj energetike, o čemer je napisal dolgo pismo gospodarski ministrici. Itak. A z moškimi se nima smisla prepirati. Tako ali tako nimajo prav. Zato: sedimo, mile, in uživajmo.

polona.malovrh@delo.si

Prleška konjenica

Jože Pojbič

Naredite mi deželo spet nemško!

V Gornji Radgoni so že nekaj časa zaskrbljeni, ker kar veliko tukajšnjih staršev svoje malčke namesto v domač, slovenski vrtec raje vozi v vrtec čez reko Muro, v avstrijsko Radgono. Tam je cena oskrbe otrok precej nižja, pa še nemščine, ki jim bo v življenju ob avstrijski meji prišla še kako prav, se bodo zgodaj naučili, so najpogostejši starševski argumenti za takšno odločitev. Na pomisleke nekaterih, da utegne takšno početje počasi in komaj opazno peljati v ponemčevanje slovenskih krajev ob meji, samo skomignejo z rameni.

Tudi v gimnazijo in strokovno srednjo šolo v avstrijski Radgoni je vpisanih precej najstnikov s slovenske strani meje. Argumenti staršev so enaki kot pri vrtcu, dodajajo le še boljše izhodišče za morebiten študij na avstrijskih univerzah v Gradcu ali na Dunaju. Medtem pa se nekatere srednje in poklicne šole na slovenski strani meje zaradi premajhnega števila vpisanih dijakov borijo za obstoj.

Sedaj, po prvem maju, pa se lahko zgodi, da bodo začeli v večji meri kot do zdaj čez mejo odhajati tudi naši delavci. Sproščen trg delovne sile, višje plače, nižje davčne obremenitve in večja pravna zaščita ter varnost zaposlenih v Avstriji so dejstva, ki jih ni treba komentirati. Podjetja na naši strani meje bodo še težje našla varilce, mizarje, kovinarje, inženirje ...

Nad vsem naštetim bi se v naši državi verjetno moral kdo zamisliti. Ker sicer ne bo nikomur treba kričati v mikrofone »Naredite mi to deželo spet nemško!« , ker se bo počasi ponemčila kar sama.

Nihče ni prerok v domači vasi

France Veber je bil bister mož. Rodil se je v Gornji Radgoni in pozneje postal največji slovenski filozof 20. stoletja. Najbrž ne zato, ker se je rodil v Radgoni, ampak zato, ker je bil pameten. Kljub temu bi človek pričakoval, da bi ga, tako spoštovanega med evropskimi filozofi in pomembnega za razvoj slovenske filozofije, Radgončani poznali in ga spoštovali malce bolj kot ostali Slovenci. Pa je bilo po obisku na nedavnem simpoziju o njegovem delu, ki so ga pripravili v Gornji Radgoni in na katerega je prišlo sedem filozofov, poznavalcev Vebrove filozofije iz Slovenije, Italije in Finske, videti, da Radgončane Veber prav malo briga. Poleg tistih, ki so bili prisotni po organizacijski ali kakšni drugi dolžnosti, sta namreč simpozij prišla poslušat dva obiskovalca. Res je, nihče ni prerok v domači vasi. In res je tudi to, da je Gornja Radgona po vseh plateh, tudi po človeški, prej vas kot mesto.

Sodelovanja med občino in graščakom Hercogom (še) ni videti

Kljub evforičnim napovedim o ponovnem začetku in razcvetu sodelovanja med radgonsko občino in najemnikom radgonskega gradu Milanom Hercogom, potem ko sta obe strani popustili in se odpovedali sodnemu reševanju nesoglasij, zadnji dogodki ne kažejo na pretirano voljo za uresničevanje teh napovedi. Radgonski župan Tone Kampuš in Milan Hercog sta namreč potem, ko sta konec lanskega leta zakopala bojno sekiro in podpisala aneks h koncesijski pogodbi za dolgoročni najem gradu, napovedala, da bodo v skladu s tem aneksom na ali ob gradu letno vsaj štirje protokolarni ali drugi dogodki občinskega pomena brezplačni. Po županovem ponovoletnem sprejemu, na katerem je Hercog na »svojem« gradu odpovedal gostoljubje vsem bivšim komunistom, se v tej smeri ni dogajalo nič več. Tudi kresovanje, ki je prej dolga leta bilo na Grajskem hribu, potem pa so ga zaradi spora s Hercogom preselili v športni center Trate, je letos v precej okrnjeni obliki znova bilo na Tratah in ne pri gradu. O kakšnem tesnem sodelovanju Hercoga in občine torej še vedno ni ne duha ne sluha.

joze.pojbic@delo.si